

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Họ và tên (Nghiên cứu sinh): Đoàn Văn Luân

Đề tài: *Cộng đồng với di sản văn hóa đình làng (nghiên cứu trường hợp một số ngôi đình ở Hà Nội)*

Ngành: Văn hóa học

Mã số: 9229040

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS Lâm Thị Mỹ Dung và GS.TS Nguyễn Thị Hiền

Cơ sở đào tạo: Viện Văn hóa Nghệ thuật quốc gia Việt Nam

NỘI DUNG TRÍCH YẾU

1. Mục đích và đối tượng nghiên cứu

Mục đích: Luận án làm rõ vai trò của cộng đồng trong việc duy trì và phát huy di sản văn hóa đình làng, phân tích mối quan hệ tương hỗ giữa cộng đồng và di sản, khám phá cách cộng đồng tham gia bảo tồn di sản, và xác định các yếu tố ảnh hưởng đến sự bền vững của di sản trong bối cảnh hiện đại.

Đối tượng nghiên cứu: Luận án tập trung vào vai trò và tiếng nói của cộng đồng chủ thể trong việc trùng tu và bảo vệ di sản đình làng. Mặc dù dưới sự quản lý của nhà nước, cộng đồng vẫn giữ vai trò quan trọng, phối hợp với các cơ quan để bảo tồn giá trị di sản. Qua lịch sử, cộng đồng vừa sáng tạo, gìn giữ vừa thực hành và truyền thừa các nghi lễ, lễ hội thờ cúng Thành hoàng làng.

2. Các phương pháp nghiên cứu đã sử dụng.

Nghiên cứu tài liệu thứ cấp: NCS tổng hợp, phân tích nhiều công trình đã xuất bản về lịch sử, vai trò, chức năng của đình làng, kiến trúc và lễ hội làng để làm rõ vai trò của cộng đồng đối với di sản đình làng.

Nghiên cứu tài liệu pháp quy: NCS thu thập các văn bản pháp luật về di tích lịch sử, giúp xác định rõ vai trò và quyền hạn của cộng đồng chủ thể đối với đình làng.

Nghiên cứu điền dã: NCS khảo sát thực địa tại đình Tây Đằng, Hạ Hiệp, Giẽ Thượng; gặp gỡ đại diện cộng đồng, quan sát lễ hội, thu thập tài liệu liên quan để hiểu sâu hơn về đời sống và các hoạt động cộng đồng.

Điều tra xã hội học: NCS khảo sát từ các thành viên cộng đồng, mức độ tham gia đối với các hoạt động liên quan đến di sản đình làng.

Phỏng vấn sâu: NCS phỏng vấn và thảo luận nhóm với các đại diện cộng đồng như trưởng thôn, cán bộ văn hóa, trưởng các hội để hiểu về vai trò của họ trong các hoạt động đình làng.

Phương pháp tổng hợp, so sánh: NCS sử dụng phương pháp thống kê, so sánh, đối chiếu để nhận định vai trò của cộng đồng trong bảo tồn di sản đình làng.

3. Các kết quả chính và kết luận.

Kết quả luận án cung cấp tài liệu tham khảo về vai trò của các tổ chức cộng đồng trong bảo tồn di sản đình làng. Các quan điểm khoa học trong luận án góp phần tư vấn chính sách về nhận diện cộng đồng chủ thể và quyền của họ với di sản đình làng, đồng thời khẳng định vai trò hiệu quả của tổ chức cộng đồng truyền thống trong bối cảnh hiện nay.

Kết luận:

Luận án đã phân tích vai trò của cộng đồng trong bảo tồn di sản đình làng, đặc biệt là các tổ chức truyền thống như Ban hành lễ, Hội lão tín ngưỡng và Hội người cao tuổi. Những tổ chức này không chỉ đảm nhận vai trò duy trì mà còn tạo nên tính liên tục trong các hoạt động văn hóa tại đình làng, góp phần bảo tồn di sản qua nhiều thế hệ.

Qua ba trường hợp nghiên cứu tại đình Tây Đằng, Hạ Hiệp và Giẽ Thượng, luận án đã làm rõ sự phối hợp giữa Nhà nước và cộng đồng trong bảo tồn di sản: Nhà nước chịu trách nhiệm quản lý các di tích lịch sử vật thể, cung cấp hỗ trợ tài chính và tư vấn chuyên môn, trong khi cộng đồng trực tiếp thực hiện và bảo tồn các giá trị văn hóa phi vật thể. Các hoạt động lễ hội, nghi lễ và thờ cúng do cộng đồng tổ chức không chỉ phản ánh tinh thần trách nhiệm và tự nguyện mà còn thể hiện sâu sắc bản sắc văn hóa và niềm tin tâm linh đặc trưng của từng làng xã.

Nghiên cứu khẳng định vai trò then chốt của tổ chức cộng đồng trong việc duy trì và phát huy giá trị di sản đình làng. Các thực tiễn tại những làng xã được nghiên cứu đã chứng minh rằng sự chủ động và tích cực của cộng đồng là yếu tố quyết định cho sự tồn tại và phát triển bền vững của di sản đình làng trong bối cảnh hiện nay.

Người hướng dẫn khoa học

Nghiên cứu sinh

GS.TS Lâm Thị Mỹ Dung

GS.TS Nguyễn Thị Hiền

Đoàn Văn Luân